

SCENARIUSZ

III ETAP EDUKACYJNY.
PRZEDMIOT:
ETYKA

„SOLIDARNY Z UCHODŹCĄ – Z JANEM PAWŁEM II ROZMOWY O MIGRANTACH”

Autor: Łukasz Ofiara, Centrum Myśli Jana Pawła II

Krótki opis scenariusza:

Celem zajęć jest przedstawienie młodzieży, jakie jest przesłanie Kościoła dotyczące migrantów i uchodźców, które zostało zawarte w nauczaniu Jana Pawła II. Oprócz poszerzenia wiedzy lekcja stanowi wprowadzenie do kształtowania postaw zgodnych z myślą papieża – otwartości i szacunku dla każdego skrzywdzonego człowieka, a także postawy dialogu, która zakłada wzajemne poszanowanie tożsamości kulturowej.

Czas trwania: 45 minut

Pytanie kluczowe: Czego możemy nauczyć się od Jana Pawła II w kwestii solidarności z uchodźcami?

Cele lekcji:

- ➔ dowiesz się, w jaki sposób Jan Paweł II zachęcał do solidarności i otwartości względem uchodźców i migrantów oraz wyjaśniał potrzebę szanowania przez migrantów tradycji i kultury krajów przyjmujących
- ➔ poznasz słowa Jana Pawła II o migrantach wygłaszane podczas specjalnych orędzi na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy
- ➔ zrozumiesz nauczanie Kościoła dotyczące kwestii uchodźców i migrantów, w tym przesłanie chrześcijaństwa o akceptacji i szacunku dla każdego człowieka
- ➔ przeanalizujesz własne postawy wobec uchodźców i migrantów.

Kryteria oceny:

- ➔ wskażesz, jakie są podstawowe elementy solidarności względem uchodźców, o których wspomina Kościół i papież Jan Paweł II w swoim nauczaniu
- ➔ podasz nazwę podstawowego dokumentu – Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy – w którym papież porusza sprawy migracji wojennych
- ➔ będziesz potrafił opowiedzieć o stosunku Jana Pawła II do migrantów i uchodźców
- ➔ wyjaśnisz, jakie są główne zręby myśli chrześcijańskiej względem migrantów i uchodźców.

Związek z podstawą programową (Etyka, III etap edukacyjny):

Wymagania ogólne: I, II, III, V

Wymagania szczegółowe: 5, 6, 7.

Metody: analiza źródeł, rozmowa kierowana, dyskusja, skojarzenia.

Środki dydaktyczne i materiały: karty pracy, teksty źródłowe, fotografie prasowe.

Formy pracy: praca indywidualna, praca grupowa.

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE:

1. Poproś uczennice i uczniów, aby określili emocje, które towarzyszą im, kiedy słyszą słowo „uchodźca”. Z czym ono się kojarzy? (1 minuta)
2. Każdy uczeń i każda uczennica zapisuje kartkach papieru swoje emocje, skojarzenia. Po krótkiej pracy kilka wybranych osób przedstawia swoją pracę. (5 minut)
3. Następnie przeprowadź krótką pogadankę o tym, dlaczego towarzyszą nam określone emocje. Skąd one się biorą? Co za nimi stoi? Co jest źródłem gniewu, a co współczucia? (6 minut)

PRACA WŁAŚCIWA:

4. Poproś, aby trzy osoby zgłosiły się do przeczytania na głos tekstów dotyczących uchodźców. Zajmują one miejsca w trzech różnych miejscach sali (teksty znajdują się w załączniku nr 1). (3 minuty)
5. Poproś, aby pozostała część klasy zajęła miejsca przy tych osobach, które odczytały teksty najbliższe ich opiniom i nastawieniu do uchodźców. Poproś jedną lub dwie osoby z grupy, żeby uzasadniły swój wybór. Podczas krótkiego podsumowania i przejścia do kolejnego ćwiczenia powiedz, że wszyscy będą mogli skonfrontować swój sąd z nauczaniem Jana Pawła II. (6 minut)
6. Podziel teraz klasę na 5 grup. Rozdaj każdej grupie załącznik ukazujący zdjęcie uchodźcy lub uchodźców oraz fragment tekstu Jana Pawła II (załączniki nr 2-6). Każdy załącznik przedstawia uchodźcę z innego rejonu świata (a nawet z innych okresów historycznych). Z drugiej strony karty znajduje się cytata z nauczania Jana Pawła II dotyczący uchodźców.

Poproś uczniów i uczennice, aby:

- 1) spróbowali się wczuć w sytuację osoby ze zdjęciem; mogą wyobrazić sobie, skąd pochodzą, dlaczego stali się uchodźcami, co ich zmusiło do opuszczenia ojczyzny, jaka historia kryje się za tą fotografią? Niech porozmawiają ze sobą w grupie na ten temat.
- 2) przeczytali tekst umieszczony pod fotografią.
- 3) napisali (indywidualnie) list do uchodźcy lub uchodźców. Możesz zachęcić do tego młodzież następującymi słowami:

Wyobraź sobie, że ta osoba (te osoby) właśnie zamieszkała niedaleko Twojego domu. Widujesz ją (je) codziennie, robicie zakupy w tym samym markecie, jeździcie tym samym autobusem. Pewnego dnia postanowiasz napisać do tej osoby (tych osób) krótki list. Może zostawisz go pod wycieraczką lub w drzwiach. Co się w nim znajdzie? Napisz krótki list do przedstawionej osoby. Napisz, co chciałbyś/chciałabyś jej powiedzieć? Co możesz jej zaoferować? Czego od niej oczekujesz? Napisz o swoich emocjach, być może obawach, ale również o nadziei. Jeśli chcesz – wykorzystaj treści i informacje zawarte w tekście na odwrocie fotografii.

Czas pracy: 15 minut

PODSUMOWANIE:

7. Po pracy poproś wybranych uczniów i uczennice o krótkie prezentacje listów (maksymalnie po dwa listy z grupy). Zaprezentuj również prawdziwe historie osób z tych fotografii (zob. załącznik nr 8 – legenda do zdjęć), ukazując przy tym młodzieży, jak różnicowane są te sytuacje i wyzwania, przed jakimi stają uchodźcy. Możecie także porozmawiać o obawach uczniów i uczennic żywionych względem uchodźców. Istotne jest, aby wspomnieć, że papież oraz Kościół wzywają do solidarności z uchodźcami, otwartości na nich, dostrzegając wartość w spotkaniu kultur, z jakim mamy do czynienia mając kontakt z osobami z doświadczeniem migracyjnym. (13 minut)

Podczas pogadanki podsumowującej zadaj młodzieży następujące pytania:

1. Jaki stosunek do uchodźców wpływa z przeczytanego tekstu?
2. Kim dla Jana Pawła II są uchodźcy?
3. Do jakiej postawy zachęca Jan Paweł II?
4. Jak – na podstawie omawianych tekstów – można określić solidarność z uchodźcami?
5. Co może zmienić negatywne nastawienie wobec uchodźców?

W podsumowaniu możesz użyć informacji z załącznika nr 8.**Załączniki:**

Załącznik nr 1 – Teksty z mediów oraz portali społecznościowych

Załączniki nr 2–6 – Karty pracy: fotografie oraz teksty papieskie

Załącznik nr 7 – Legenda dotycząca fotografii

Załącznik nr 8 – Fragment tekstu Barbary Stefańskiej, „Jan Paweł II, Uchodźcy, Imigranci”

Źródła:

- ➔ Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migrantów, 1998 r., 2000 r., 2002 r., 2003 r., 2004 r.
- ➔ Teksty z portali internetowych – dostęp z dn. 5.02.2017 r.
 - <http://www.newsweek.pl/forum/wszystko-co-musisz-wiedziec-o-uchodzcach-i-imigran,0,2069603,0,czy-taj.html?hasPermission=false>;
 - http://f.kafeteria.pl/temat/f10/boje-sie-ze-naplyw-imigrantow-zmieni-moje-zycie-p_6327177;
 - <http://wiadomosci.onet.pl/kraj/imigrantka-mieszkajaca-w-polsce-pisze-o-uchodzcach-jej-wpis-bije-rekordy-popularnosci/c0vzvd>.
- ➔ Barbara Stefańska, *Jan Paweł II, Uchodźcy, Imigranci*, Warszawa, CEO 2016.

Załącznik nr 1 – Teksty z mediów oraz portali społecznościowych

Tekst 1

„Wśród tych ludzi mogą być lekarze, wielkie talenty i po prostu kulturalne i otwarte osoby, które nie zasługują na to, by się ich bać. Kiedy ktoś mówi, że nie warto pomagać, bo sami mamy niewiele, nie mogę się zgodzić. (...) W mojej historii młodzi mężczyźni nie porzucali swojego kraju, żeby wyruszać do bardzo odległych geograficznie i kulturowo państw, by obrzucać odchodami autobusy na granicy, wyciągać kobiety z samochodów za włosy, bić je i kopać z powodu bluzki z dekoltem”.

Asida Turawa, imigrantka z Kaukazu, wpis na jednym z portali społecznościowych.

Tekst 2

„A czy uchodźcom stawia się jakieś oczekiwania, czy po prostu trzeba ich przyjąć i nic mamy do powiedzenia? Jeśli uchodźca całkowicie podporządkuje się pod prawo, kulturę i chrześcijaństwo Polaków, to wtedy możemy podjąć temat. Ale jeśli uchodźca ma wszelkie prawa a Polska tylko obowiązki, to niech sobie szukają innych naiwnych”.

Wpis pod jednym z artykułów internetowych Newsweeka, nick: >Ojczyzna

Tekst 3

„ja tam nic do imigrantów nie mam, robię swoje i tyle”.

Wpis na portalu Kafeteria, nick: gość

Załączniki 2–6 – Karty pracy: fotografie oraz teksty papieskie

Załącznik nr 2

Fot. Biblioteka Kongresu USA/Wikimedia Commons

„Jezus zechciał narodzić się w rodzinie, która nie znalazła miejsca w betlejemskiej gospodzie (por. Łk 2, 7), i przeżył doświadczenie ucieczki do Egiptu (por. Mt 2, 14). Jezus, który «nie miał miejsca, gdzie by głowę mógł oprzeć» (Mt 8, 20), prosił o gościnę napotykanym ludzi. Do Zacheusza powiedział: «dziś muszę się zatrzymać w twoim domu» (Łk 19, 5). Utożsamiał się nawet z cudzoziemcem potrzebującym schronienia: «byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie» (Mt 25, 35). Gdy wysyłał swoich uczniów na misję, uznał, że gościnność, jaka zostanie im okazana, będzie dotyczyć Jego osobiście: «Kto was przyjmuje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, przyjmuje Tego, który Mnie posłał» (Mt 10, 40).

W Roku Jubileuszowym oraz w kontekście narastających wszędzie przemieszczeń ludności, to wezwanie do gościnności staje się aktualne i naglące. Jakże mogliby ochrzczeni twierdzić, że przyjmują Chrystusa, jeżeli zamykają drzwi przed cudzoziemcem, który do nich przychodzi?”

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Migranta, 2000 r.

Załącznik nr 3 Fot. PAP

„Dla chrześcijanina okazywanie życzliwości i solidarności obcokrajowcowi jest nie tylko nakazem ludzkiej gościnności, ale także konkretnym obowiązkiem, wynikającym z wierności nauczaniu Chrystusa. [...] Fakt, że prace apostołskie na rzecz migrantów spotykają się czasem z nieufnością czy wręcz wrogością otoczenia, nie powinien w żadnym przypadku stać się przyczyną rezygnacji z tego dzieła solidarności, służącego postępowi człowieka”.

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Migranta, 1998 r.

Załącznik nr 4

Fot. WWW.FLICKR.COM

„Oczywiście, podobnie jak przynaglam katolików, aby wyróżniali się w okazywaniu solidarności nowym członkom swoich wspólnot, wzywam też imigrantów, aby uznali, że mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do przyjmujących ich krajów i respektować prawa, kulturę i tradycje narodu, który ich gości. Tylko w ten sposób rozwijać się będzie harmonijne współżycie społeczne”.

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 2003 r.

Załącznik nr 5

Foto: flickr/United Nations Photo

„Niech nikt nie pozostaje obojętny na warunki, w jakich żyją rzesze migrantów! Ludzie ci zdani są na łaskę wydarzeń, często mają za sobą dramatyczne doświadczenia. Media przekazują przejmujące, a czasem wstrząsające obrazy tych osób. Są wśród nich dzieci, młodzież, dorośli i starcy o twarzach wynędzniałych i oczach pełnych smutku. W obozach, gdzie są przyjmowani, doświadczają niekiedy dotkliwych ograniczeń. Dlatego trzeba wyrazić uznanie dla szlachetnych wysiłków podejmowanych przez liczne organizacje publiczne i prywatne, które starają się nieść pomoc w trudnych sytuacjach, powstających w wielu regionach świata”.

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 2004 r.

Załącznik nr 6

Fot. <http://www.nbcnews.com/news/world/christian-meriam-ibrahim-meets-pope-francis-after-escaping-sudan-n163681>

„Takie szczerze dążenie do dialogu wymaga z jednej strony wzajemnej akceptacji odmienności, a niekiedy wręcz sprzeczności, z drugiej zaś – poszanowania wolnych decyzji, które ludzie podejmują w zgodzie z własnym sumieniem. Jest zatem konieczne, aby każdy człowiek, niezależnie od tego, jaką religię wyznaje, był świadomy nienaruszalnych wymogów wolności religijnej i wolności sumienia, o których wyraźnie mówi Powszechny Sobór Watykański II”.

Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Migranta, 2002 r.

Załącznik nr 7 – Legenda dotycząca fotografii

Opisy osób do kart pracy

Fotografia – załącznik nr 2

Polka z wnukami w Teheranie w obozie dla uchodźców prowadzonym przez amerykański Czerwony Krzyż podczas II wojny światowej, 1942 r.

Fotografia – załącznik nr 3

Mający 110 lat Abdul Qadir Azizi, Mężczyzna nie słyszy i jest niewidomy. Swoją wędrówkę do Niemiec rozpoczął ponad 8 miesięcy temu. Pochodzi z Afganistanu i wędrował przez Iran, Turcję, Bałkany i Austrię, by dotrzeć do Niemiec. Często był niesiony na rękach swoich wnuczków.

Fotografia – załącznik nr 4

Młody muzulmański uchodźca z Syrii, ucieka przed wojną domową, 2016 r.

Fotografia – załącznik nr 5

Ukraińskie dzieci jako uchodźcy w Rosji – ofiary wojny w okręgu donieckim na Ukrainie

Fotografia – załącznik nr 6

Meriam Ibrahim, Sudanka skazana na śmierć za przejście z islamu na chrześcijaństwo, USA 2014 r.

Załącznik nr 8 – Fragment tekstu Barbary Stefańskiej, „Jan Paweł II, Uchodźcy, migranci”

ZJAWISKO MIGRACJI

Jan Paweł II już w 1985 roku w obliczu narastającego zjawiska migracji nazwał je „jednym z najbardziej złożonych i dramatycznych wydarzeń historii”¹, które przybierają nieraz nieludzkiego charakteru wskutek prześladowań politycznych, religijnych, ideologicznych, etnicznych.

Papież odnosi się do religijnych aspektów tego zjawiska, w kontekście misji i ewangelizacji. Jednocześnie zaleca, „ażeby na wszelki sposób pomnażano wysiłki zmierzające do słusznej oceny, z punktu widzenia ludzkiego, politycznego i socjologicznego, złożonego zjawiska migracji w jego dramatycznych i niepokojących aspektach ujemnych”².

„Zjawisko migracji jest dziś coraz powszechniejsze, ponieważ wzrasta rozróżnienie między poziomem rozwoju gospodarczego, społecznego i politycznego krajów bogatych, których jest coraz mniej a ubogich, których jest coraz więcej” – zauważa Ojciec św. w Orędziu z 1992 r.³ W ten sposób biedniejsi zbierają „okrucy spadające ze stołów dzisiejszych bogaczy”.

Kraje bogatsze winny szukać rozwiązania sytuacji, ale jest to przede wszystkim zadanie krajów rozwijających się, które „nie mogą oczekiwać wszystkiego od krajów uprzywilejowanych, ale winny same stać się narzędziem własnego wyzwolenia”⁴, przez oświatę, wykorzystanie zasobów naturalnych i ludzkiego potencjału.

Papież troszczy się szczególnie o **rodziny** emigrantów, których sytuacja stanowi często „najboleśniejszy punkt ogromnego zjawiska migracji”⁵, z powodu rozdzielenia rodzin, a także warunków, w których nieraz żyją, kłopotów z zatrudnieniem i adaptacją w nowym miejscu.

KOŚCIÓŁ SOLIDARNY Z MIGRANTAMI / UCHODźCAMI

Papież wzywa do braterstwa, zwracając uwagę na naturę Kościoła katolickiego, w którym pluralizm etniczny i kulturowy nie jest sytuacją przejściową, ale jego wymiarem strukturalnym⁶. Dlatego „rodziny emigrantów [...] powinny znaleźć wszędzie w Kościele swą ojczyznę”⁷. „Kościół jest ze swej natury solidarny ze światem migrantów, gdyż wielość ich języków, ras, kultur i obyczajów przypomina mu o jego własnej kondycji ludu pielgrzymującego ze wszystkich zakątków ziemi ku wiekuistej ojczyźnie”⁸.

Ponadto historie biblijne pełne są przykładów ucieczek z własnego kraju i migracji. „W Starym Testamencie Bóg objawia się jako Ten, który staje po stronie obcokrajowca, to znaczy po stronie ludu Izraela, gdyż jest on niewolnikiem w Egipcie. Natomiast w Nowym Prawie objawia się w Jezusie, który narodził się w stajni na przedmieściu, „gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie”” (Łk 2,7)⁹. Ponadto migranci mogą się utożsamić z życiem Maryi, które było „należące do ciągłego pielgrzymowania”¹⁰, takim jak choćby niespodziewana ucieczka w nocy przez Herodem.

¹ Kościoły lokalne wobec emigrantów (1985), w: Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

² Tamże.

³ Kościół wzywa wszystkich ludzi do pełniejszej solidarności (1992), w: Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

⁴ Tamże.

⁵ Matężństwo i rodzina (1986), w: Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

⁶ Por. Katolicy świeccy i emigracja (1987), w: Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

⁷ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska Familiaris consortio, n.77.

⁸ Całe życie chrześcijańskie jest wielkim pielgrzymowaniem do domu Ojca (1999), w: Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

⁹ Tamże.

¹⁰ Maryja punktem odniesienia dla migrantów i uchodźców (1988), w: Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SCh, Hlondianum, Poznań 2009.

WZAJEMNA OTWARTOŚĆ

Zasadą postępowania wobec każdego człowieka jest uznanie jego godności i poszanowanie tożsamości kulturowej¹¹. Dotyczy to zatem migrantów. Zasadę dotyczącą szanowania różnorodności kulturowej Papież wyprowadza z Biblii, gdyż w dniu Zesłania Ducha Świętego, Apostołowie pod wpływem ducha zaczęli mówić obcymi językami i zgromadzeni w Jerozolimie przedstawiciele wszystkich narodów słyszeli swój własny język (por. Dz 2,4–6). Zatem Duch Boży stał się narzędziem „jedności i wspólnoty w wielości”¹².

Papież pisze o „chrześcijańskim obowiązku przyjęcia każdego potrzebującego, który puka do naszych drzwi”¹³. „Taka otwartość buduje żywotne wspólnoty chrześcijańskie, które Duch wzbogaca darami przynoszonymi przez nowych uczniów, pochodzących z innych kultur. Ta podstawowa forma ewangelicznej miłości jest też źródłem inspiracji dla niezliczonych programów solidarności dotyczących migrantów i uchodźców we wszystkich częściach świata”¹⁴. Kościół ma na polu pomocy uchodźcom i migrantom już bardzo duże doświadczenie.

Jednocześnie otwarcie powinno następować również ze strony przybyszów. „**Oczywiście, podobnie jak przynaglam katolików, aby wyróżniali się w okazywaniu solidarności nowym członkom swoich wspólnot, wzywam też imigrantów, aby uznali, że mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do przyjmujących ich krajów i respektować prawa, kulturę i tradycje narodu, który ich gości. Tylko w ten sposób rozwijać się będzie harmonijne współzycie społeczne**”¹⁵ – podkreśla Papież.

PRAWO DO NIEEMIGROWANIA

Podobnie jak istnieje prawo do swobodnego przemieszczania się, istnieje też prawo do nieemigrowania i pozostania w swojej ojczyźnie. „*Tworzyć konkretne warunki sprzyjające pokojowi znaczy – w odniesieniu do migrantów i uchodźców – poważnie zadbać o zabezpieczenie przede wszystkim **prawa do nieemigrowania, to znaczy do godnego życia w pokoju we własnej ojczyźnie**. Poprzez rozsądną politykę władz lokalnych i ogólnokrajowych, handel oparty na relacjach bardziej partnerskich oraz solidarną współpracę międzynarodową należy zadbać o to, aby każdy kraj mógł zapewnić swoim mieszkańcom nie tylko wolność wyrażania poglądów i swobodę poruszania się, ale także możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb, takich jak wyżywienie, zdrowie, praca, mieszkanie, wykształcenie; niemożliwość zaspokojenia owych potrzeb zmusza wielu ludzi do emigracji. [...]*

Niech nikt nie pozostaje obojętny na warunki, w jakich żyją rzesze migrantów! Ludzie ci zdani są na łaskę wydarzeń, często mają za sobą dramatyczne doświadczenia. Media przekazują przejmujące, a czasem wstrząsające obrazy tych osób. Są wśród nich dzieci, młodzież, dorośli i starcy o twarzach wynędzniałych i oczach pełnych smutku. W obozach, gdzie są przyjmowani, doświadczają niekiedy dotkliwych ograniczeń. Dlatego trzeba wyrazić uznanie dla szlachetnych wysiłków podejmowanych przez liczne organizacje publiczne i prywatne, które starają się nieść pomoc w trudnych sytuacjach, powstających w wielu regionach świata.” – pisze Ojciec Święty w orędziu z 2004 r.¹⁶

INTEGRACJA MIGRANTÓW

Papież wzywa do gościnności, przy jednoczesnym zachowaniu silnej tożsamości kulturowej własnej społeczności. „**Jeżeli stwarza się warunki sprzyjające stopniowej integracji wszystkich migrantów, respektując zarazem ich tożsamość i jednocześnie chroniąc kulturowe dziedzictwo społeczności, które ich przyjmują, zmniejsza się niebezpie-**

¹¹ Por. Szanować tożsamość kulturową każdej osoby (1991), w: Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SChr, Hlondianum, Poznań 2009.

¹² Tamże.

¹³ Przeciw przejawom rasizmu, ksenofobii i skrajnego nacjonalizmu (2003), w: Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SChr, Hlondianum, Poznań 2009.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Migracja w poszukiwaniu pokoju (2004), w: Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985–2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SChr, Hlondianum, Poznań 2009.

czeństwo, że imigranci będą skupiać się we własnym środowisku, tworząc prawdziwe «getta», aby izolować się od otoczenia, co może czasem budzić w nich pragnienie stopniowego «podboju» terytorium.»¹⁷

Papież, nawiązując do Instrukcji *Erga migrantes caritas Christi* (por. nn. 2, 42, 43, 62, 80 i 89), pisze: „Integracja nie jest w niej przedstawiona jako asymilacja, która prowadzi do zniszczenia albo wymazania z pamięci własnej tożsamości kulturowej. Kontakt z drugim człowiekiem pozwala raczej odkryć jego «sekret», otworzyć się na niego, aby przyjąć to, co jest w nim wartościowe, a w ten sposób przyczynić się do lepszego poznania każdego. Jest to proces długotrwały, którego celem jest takie kształtowanie społeczeństw i kultur, aby coraz bardziej stawały się odzwierciedleniem wielorakich darów, jakimi Bóg obdarza ludzi. W procesie tym **migrant dokłada starań, aby włączyć się w życie społeczeństwa** – np. podejmując naukę języka danego kraju, dostosowując się do obowiązujących praw i wymogów związanych z pracą – co pozwoli uniknąć powstania nazbyt głębokich różnic”¹⁸.

W procesie integracji ważne jest zachowanie tożsamości, „dążenie do właściwej równowagi między zachowaniem własnej tożsamości a uznaniem tożsamości innych. Należy bowiem akceptować istnienie w danym kraju uprawnionej wielości kultur, dbając, aby było to zgodne z ochroną ładu, od którego zależy pokój społeczny i wolność obywateli”¹⁹.

„Chrześcijanie ze swej strony, świadomi transcendentnego działania Ducha, potrafią też dostrzegać w różnych kulturach «cenne elementy religijne i ludzkie» (*Gaudium et spes*, 92), które mogą stanowić dobrą podstawę dla wzajemnego porozumienia. Trzeba oczywiście połączyć zasadę poszanowania odmienności kulturowych z ochroną wspólnych wartości, z których nie wolno rezygnować, gdyż ich fundamentem są uniwersalne prawa człowieka. W ten właśnie sposób tworzy się ów klimat «obywatelskiej mądrości», który pozwala na przyjazne i pokojowe współistnienie.

Chrześcijanie, chcąc dochować wierności własnym zasadom, nie mogą też rezygnować z głoszenia Ewangelii wszelkiemu stworzeniu (por. *Mk 16, 15*). Muszą czynić to oczywiście z poszanowaniem dla sumienia drugiego człowieka, stosując zawsze metodę miłości, którą już św. Paweł zalecał pierwszym chrześcijanom (por. *Ef 4, 15*)”²⁰.

Bibliografia:

- ➔ Jan Paweł II, Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985-2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SChr, Hlondianum, Poznań 2009
- ➔ Orędzie z 2004 roku <http://nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/1424>
- ➔ Orędzie z 2005 roku <http://nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/1242>
- ➔ Wiki JP2 hasło Migracja <http://www.centrumjp2.pl/wikijp2/index.php?title=Migracja>
- ➔ Nauczanie JP2 Uchodźcy hasło: Uchodźcy <http://nauczaniejp2.pl/>
- ➔ Papież Franciszek, rozmowa z biskupami w czasie ŚDM Kraków 2016 <http://gosc.pl/doc/3350842.Pelny-zapis-rozmowy-papieza-z-biskupami/2>.

Oprac. Barbara Stefańska

¹⁷ Tamże.

¹⁸ O zachowaniu własnej tożsamości i uznanie tożsamości innych (2005), w: Orędzia na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 1985-2005, oprac. Ks. Wojciech Necel SChr, Hlondianum, Poznań 2009.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Tamże.